

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – С. 1358.
2. Самсін І. Судовий розгляд справ про вибори / І. Самсін. // Вибори та демократія. – 2007. – № 1. – С. 8-21.
3. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України. / За заг. ред. В.К. Матвійчука/ Матвійчик В.К., Хар І.О., — К.: Алеута, КНТ, 2008. — 752 с.
4. Комзюк А.Т. Адміністративний процес України: Навчальний посібник / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
5. Гордєєв В.В. Актуальні питання визначення предметної підсудності адміністративних справ / В.В. Гордєєв // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. №3(7). – С. 25-41.
6. Смокович М. Компетенція адміністративних судів щодо розгляду виборчих спорів / М. Смокович. // Юрид. Україна. – 2012. – № 4. – С. 37-42.
7. Андрійцо В. Особливості провадження адміністративних справ, пов'язаних з порушенням виборчого процесу / В. Андрійцо // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 27-32.
8. Ківалов С.В. Адміністративне процесуальне (судове) право України : підручник / [за заг. ред. С.В. Ківалова]. – О. : Юрид. л-ра, 2007. – 312 с.

УДК 34(09):347.73

ІДЕОЛОГІЧНИЙ ЛЕЙТМОТИВ ІДЕЇ СКАСУВАННЯ ПОДАТКІВ

Лубко І.М.,

к.і.н., доцент кафедри державно-правових дисциплін

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

У статті проаналізовано ідеологічні витоки, перебіг реалізації та підсумки безпрецедентної за своїм спрямуванням ініціативи радянського керівництва середини 50-х – першої половини 60-х рр. ХХ ст. – скасування податків. Проведене дослідження дозволило зробити висновок про утопічність і неспроможність реалізації ідеї повного скасування податків з населення, яка радше носила популістський та ідеологічно обумовлений характер.

Ключові слова: податки, податкове законодавство, ідеологія, радянське керівництво, М. Хрущов, суб'єкти господарювання.

Лубко И.Н. / ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ ЛЕЙТМОТИВ ИДЕИ ЛИКВИДАЦИИ НАЛОГОВ / Черкасский национальный университет им. Богдана Хмельницкого, Украина

В статье проанализированы идеологические истоки, ход реализации и последствия беспрецедентной по своей направленности инициативы советского руководства середины 50-х – первой половины 60-х гг. – отмены налогов. Проведенное исследование позволяет сделать вывод об утопичности и невозможности реализации идеи полной отмены налогов с населения, которая, скорее всего, носила популистский и идеологически обусловленный характер.

Ключевые слова: налоги, налоговое законодательство, идеология, советское руководство, Н. Хрущев, субъекты хозяйствования.

Lubko I.N. / IDEOLOGICAL LEITMOTIFS IDEAS ELIMINATE TAX / Cherkasy National Bohdan Khmelnytsky University, Ukraine

The paper explores the ideological origins, course implementation and results of an unprecedented initiative in their direction of the Soviet leadership mid 50-s - early 60-ies of XX century – the abolition of taxes.

It is known that natural duties, and later cash taxes were a long time ago when there was the first public education and there is social differentiation. Historical experience shows that no country in the world, which originated in a given period of time, could not do without taxes. Perform the assigned state of internal and external functions primarily requires appropriate material and financial support. What is the function of the state became more volume, the greater the need for proving the means for their implementation. A one – stop source of budget revenues, as demonstrated time it is taxes.

This study led to the conclusion of utopian ideas and inability to implement the complete abolition of taxes on people who wore a rather populist and ideologically driven nature. Soviet state and its leadership overestimated their economic potential and failed to realize in practice the idea of building tax-free society.

As demonstrated time in a market economy a huge factor in solving a number of activities related to minimizing the negative social effects of the market is the active intervention of the state in the development and implementation of modern tax policy. Taxes especially like the rest of the tax system in general, is essential levers of economic management in market conditions.

Key words: taxes, tax laws, ideology, the Soviet leadership, N. Khrushchev, entities.

Сучасна системна криза, яка охопила широкий спектр суспільних відносин, активізувала наукові дискусії щодо визначення ролі та місця держави в регулюванні соціально-економічних процесів, які зумовили виникнення подібних наслідків. До економічних важелів, за допомогою яких держава впливає на суспільні процеси в умовах ринку, відносяться податки. Їхнє існування і застосування є одним з економічних методів управління і забезпечення взаємозв'язку загальнодержавних, суспільних та приватних інтересів. Адже за допомогою податків формуються взаємини між фізичними та юридичними особами усіх форм власності з бюджетами різних рівнів, з банківськими

установами, з державними структурами. Вони формують сприятливий інвестиційний мікроклімат в державі, суттєво впливають на зовнішньоекономічну діяльність різних суб'єктів господарювання, позначаються на прибутковості підприємства. Умови ринкової економіки вимагають активного втручання держави шляхом реалізації податкової політики у вирішенні низки заходів, пов'язаних з мінімізацією негативних соціальних наслідків ринку. Податки зокрема, як і вся податкова система загалом, є необхідними важелями управління економікою в ринкових умовах.

Обмеженість в кількості звернень науковців до осмислення вітчизняного досвіду податкових реформ середини

– початку другої половини ХХ ст. свідчить про наявність певного вакууму досліджень цього, надзвичайно значимого за своїм перебігом та наслідками відтинку радянської історії. Саме тому деякі сучасні історики, юристи і навіть журналісти активно намагаються віднайти найвдаліші проекти проведених податкових нововведень, всебічно осмислити їх і сформулювати відповідну теоретичну базу. Серед ідеологічно зорієнтованих та неприховано замовних робіт, які з'явилися на початку 60-х рр., одразу після оприлюднення офіційної позиції Кремля в питанні перспектив скасування податків, варто виділити роботи А. Акімова та Д. Аллахвердяна. Автори (в звичному для того часу стилі) вкотре продемонстрували здатність інтерпретувати і популярно доносити до широкого загалу громадськості зміст партійно-радянських ініціатив, спрямованих на суттєве покращення життя радянських людей. Серед сучасних досліджень, що прямо чи опосередковано стосуються досліджуваної проблематики, слід назвати роботи Є. Жирнова, А. Кабанова та Є. Шестакової, які тісно чи іншою мірою спробували «пролити світло» на ідейні витоки акції по скасуванню податків.

Мета статті полягає у дослідженні природи виникнення, етапів реалізації та наслідків ідеї скасування податків як явища, яке, на переконання радянського керівництва, вичерпало своє функціональне призначення в житті радянської держави та суспільства 50-х – початку 60-х років.

Вважається доречним простежити вплив ідеологічних чинників та характер суспільно-політичних змін на виникнення та спробу реалізації ідеї безподаткового суспільства. Спонукальними мотивами у зверненні до поданої тематики стали: по-перше, відсутність у сучасній історіографії наукових праць з аналізом податкової політики держави в період хрущовської «відлиги»; по-друге, обмеженість розуміння сучасниками логіки рішень радянського керівництва щодо реалізації ідеї зниження, а в перспективі – скасування податків. Адже осмислення податкової політики держави на різних етапах її розвитку принагідно може стати методологічною основою для вирішення сучасних проблем реформування податкової системи та визначення основних напрямів її розвитку на довгострокову перспективу.

Жорстка податкова політика Й. Сталіна, головний принцип якої – цілковитий контроль над усіма можливими джерелами оподаткування, завела «донорні» галузі народного господарства в глухий кут. Тому ревізія вчорашніми соратниками внутрішньополітичного курсу свого попередника розпочалася з найвразливіших сфер суспільних відносин до яких, зокрема, належали відносини в сфері податків. Адже ні для кого із них не було секретом, наскільки всеохоплююче обкладались платники податків (населення, артілі, товариства, підприємства, кооперація, колгоспи) всеможливими грошовими платежами, зборами і натуральними повинностями.

Уже в липні 1953 року починає змінюватися механізм обчислення сільськогосподарського податку. Відповідно до Закону СРСР від 08 серпня 1953 року «Про сільськогосподарський податок» податок обчислювався з кожного господарства залежно від площі земельної ділянки, що перебувала в користуванні. Податкові ставки диференціювалися за двома критеріями: 1) за територіальним (союзні республіки; області; райони; окремі населені пункти); 2) за суб'єктом оподаткування (колгоспники; платники, які не були членами колгоспу). Законом передбачалася зміна принципів і порядку нарахування сільськогосподарського податку. Згідно ст. 1 податок сплачувався господарствами членів колгоспів (у їхньому числі риболовецькими) та господарствами інших громадян, яким надані земельні ділянки на території сільських рад. Податок обчислювався за твердими ставками з 0,01 га земельної ділянки в розрахунок на рік [1]. Внесення змін в раніше існуючу систему оподаткування вплинуло на: активізацію перебігу господарської діяльності на селі, зростання добробуту сільського

населення, збільшення кількості худоби, що знаходилася в особистій власності громадян, ефективнішого використання присадибних ділянок. Селянство відчувало пряму матеріальну зацікавленість у розширенні свого особистого господарства (у межах встановлених норм), що, в свою чергу, виявилось вигідним як для самого населення, так і для держави. Для селянських господарств знижувались норми обов'язкових поставок та підвищувалися ціни на здану понад план продукцію. У 1958 році взагалі скасовувалися обов'язкові поставки сільськогосподарських продуктів із присадибного господарства та вкотре зменшувалися податки з нього.

У другій половині 50-х років з'являються нормативні акти, спрямовані на зниження базової податкової ставки для колективних господарств. Відповідними Указами Президії Верховної Ради СРСР «Про прибутковий податок з колгоспів» (вересень 1957 р.) вводилася єдина ставка оподаткування з її диференціацією по союзних республіках, областях і районах в розмірі 14% [2], а згодом (в грудні 1958 р.) ставка податку вже знижувалася до 12,5% [3]. Як бачимо, розмір прибуткового податку із колгоспів також почав змінюватися у бік його зменшення. На таку ситуацію впливала загальна тенденція змін, яка простежувалася у радянській податковій політиці.

У нових суспільно-політичних реаліях широкого застосування набула система пільгового оподаткування. З 1953 року знижувалися ставки разового збору на колгоспних ринках і звільнялись від його сплати колгоспи, колгоспники та інші громадяни, які торгували окремими видами продуктів. Різними нормативно-правовими актами надавалися додаткові пільги з податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян (лютий 1954 р.).

Суттєве зниження розміру податків відбулося й у структурі грошової оплати праці робітників і службовців. До низки юридичних актів, які регулювали податкові відрахування належали: «Про підвищення розміру неоподаткованого мінімуму заробітної плати робітників і службовців» (вересень 1956 р.), «Про зниження розміру податків з робітників і службовців, які отримують заробітну плату до 45 крб. на місяць» (березень 1957 р.), «Про порядок звільнення колгоспів від сплати прибуткового податку та рибальського збору» (березень 1957 р.). З 1957 року скасовувалося стягнення патентного збору, розмір якого визначався, виходячи з розряду підприємства, який встановлювався для виробничих підприємств залежно від річного обсягу валової продукції, а для торгових – залежно від плану товарообігу.

Отже, в першій половині 50-х рр. податкова політика держави почала змінювати свій суто фіскальний характер. Проте регулююча, стимулююча і соціальні функції податків практично не реалізовувалися і були повністю витіснені методами централізованого планування. Податкова система продовжувала діяти як суто фіскальний механізм, що забезпечував вилучення запланованої частини доходів у державних підприємств і населення з подальшим їх перерозподілом через систему планової економіки.

Тому вже в кінці 50-х років у публічних заявах офіційної влади починають луhati обережні висловлювання щодо перспектив спрощення податкової системи та ліквідації податків як таких, що вичерпали свої можливості. Так, вказуючи на досягнуті успіхи в розвитку економіки, зміцненні фінансів і грошового обігу, М. Хрущов на ХХІ з'їзді КПРС (1959 р.) зазначав, що в даний час «існування податків з населення не викликається необхідністю ні з точки зору їхнього класового значення, як це мало місце в минулому в сенсі обмеження доходів капіталістичних елементів, ні з точки зору забезпечення доходів державного бюджету СРСР ...» [4, с. 51-52].

За ініціативи М. Хрущова для реалізації програми поетапного скасування податків була створена спеціальна комісія у складі А. Косигіна, В. Гарбузова, О. Волкова

і В. Гришина, яка вже в лютому 1960 року представила «першому» у вигляді проекту рішення свої пропозиції. У грудні проект активно обговорювався з першими секретарями ЦК компартій та головами Рад Міністрів союзних республік, які схвалили передбачені в проекті порядок і терміни скасування прибуткового податку з певної частини робітників і службовців. На догоду центру, представниками більшості союзних республік висловлювалися думки щодо одночасного звільнення робітників і службовців від сплати прибуткового податку, скасування сільськогосподарського податку та податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян СРСР.

В обговорюваному проекті була врахована пропозиція «знизу» щодо перспектив повного скасування податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян СРСР. Вирішення питання стосовно скасування сільськогосподарського податку та джерел його відшкодування, вважалося за доречне розглянути одночасно з майбутнім переглядом закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію.

У змісті проекту містилися відповідні розрахунки. «У державному бюджеті СРСР на 1960 рік надходження податків і зборів з населення передбачалося в сумі 59,2 млрд. крб., у тому числі прибуткового податку з робітників і службовців – 46,3 млрд. крб., податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян – 5,5 млрд. крб. і сільськогосподарського податку – 4,1 млрд. крб. У 1965 році за розрахунками до контрольних цифр семирічного плану надходження податків і зборів з населення визначались в розмірі 87 млрд. крб., у тому числі прибуткового податку з робітників і службовців – 70 млрд. крб., податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян – близько 7 млрд. крб. і сільськогосподарського податку – близько 4 млрд. крб.» [5]. Тому комісія вважала за доцільне скасування податків з населення розпочати саме з прибуткового податку з робітників і службовців як наймасовішого та найзначимішого за своїми розмірами. Вкотре переконуємо в тому, що ґрунт для подальших кроків влади в напрямку перегляду податкової політики у найближчій короткостроковій перспективі готувався владою завчасно, з попереднім узгодженням позицій партійно-радянського активу.

Проголошуючи сумнозвісне «наздогнати і перегнати Америку по виробництву м'яса, молока і масла на душу населення», М. Хрущов, ймовірно, мріяв про ствердження себе як лідера світового масштабу. За його задумами, збільшення в 3,5 рази виробництва м'яса і молока на душу населення дало б можливість випередити США за рівнем життя вже у 60-ті роки. Це, в свою чергу, дозволило б, на його думку, підкласти «сильну торпеду під капіталістичні підвалини» [6, с. 14-17]. Адже радянський лідер потайки бачив себе справжнім «могилянником капіталізму», що в історичному пантеоні марксизму дозволить йому зайняти почесне місце поруч із Марксом та Леніном. Вкотре переконуючи громадськість у життєздатності соціалістичних ідеалів та у непохитності віри щодо їхнього місіонерського призначення, радянський новатор стверджував: «Цей захід має велике економічне і політичне значення. Звільнення від податків – давня мрія трудящих. Але чи може вона здійснитися в умовах капіталізму? Звичайно, ні. Адже податки складають, по суті, економічну основу капіталістичної держави, головну, нічим незамінну фінансову базу для здійснення всіх її функцій. Одна з характерних рис капіталізму на всіх етапах його розвитку – нестримне зростання податків з населення. Особливо зросло податки... у зв'язку з колосальним зростанням військових витрат і розбухання державного апарату. Буржуазна держава... звалює податковий тягар насамперед на плечі трудящих мас. Поряд з експлуатацією... буржуазна держава додатково експлуатує трудящих, примусово вилучаючи значну частину заробітної плати у вигляді різноманітних податків» [7].

На початку травня 1960 року Верховною Радою СРСР приймається цілковито очікуваний Закон «Про скасування податків з заробітної плати робочих і службовців» у відповідності зі Ст. 1 якого поетапно знижувалися розміри прибуткового податку й податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян СРСР з робітників і службовців заробітна плата яких становила менше 50 крб. (з 1 жовтня 1960 р.); до 60 крб. (з 1 жовтня 1961 р.); до 70 крб. на місяць (з 1 жовтня 1962 р.). Знижувались також діючі ставки оподаткування середньомісячної заробітної плати (в середньому на 40 %) за наступною часовою шкалою: з 1 жовтня 1960 р. – від 51-60 крб.; з 1 жовтня 1961 р. – від 61-70 крб.; з 1 жовтня 1962 р. – від 71-80 крб.; з 1 жовтня 1963 р. – від 71-90 крб.; з 1 жовтня 1964 р. – від 71-100 крб. (цифри у цінах 1961 р.) (Ст. 2). З 1 жовтня 1965 р. повністю припинялося стягування прибуткового податку і податку на холостяків, одиноких і малосімейних громадян СРСР для яких встановлювались тарифні ставки і посадові оклади в розмірі до 100 крб. на місяць. Для тих робітників і службовців, для яких встановлені тарифні ставки і посадові оклади становлять понад 100 крб. і більше також встановлювались зменшені суми податку [8].

Оцінюючи ефективність податкової політики держави та кроки влади щодо реалізації на практиці ідеї скасування податків в період «комуністичних ілюзій» М. Хрущова, то основний прорахунок, на думку Є. Шестакової, полягав у тому, що з самого початку була поставлена помилкова мета, заснована на ідеології змагальності – «наздогнати і перегнати» передові країни західного світу. Носіям державної влади слід було б чесно оголосити своїм громадянам, що «наздогнати Америку» і по ракетах, і по ковбасі – завдання важкодосяжне, тому держава відмовляється від цієї мети. Але вона готова гарантувати кожному певний мінімальний набір матеріальних благ, а все, що понад те, залежить тільки від особистих досягнень громадян. Тому проголошення на державному (або ж громадському) рівнях інших, нематеріальних пріоритетів, призводить до збіднення народу, а отже – до зменшення податкових надходжень [9].

Неодноразово переконуємося, що меж хрущовської уяви не було. Вона продовжувала й надалі обростати самовпевненими обіцянками та прогнозами. В Програмі КПРС (1961 р.) робився особливий акцент на те, що нинішнє покоління радянських людей буде жити при комунізмі [10, с. 124]. Передбачалося, що всі об'єктивні чинники для «стрибка в комунізм» вже сформувалися і тому залишилося лише мобілізувати суб'єктивний фактор, спрямувати творчу енергію мас для реалізації поставлених завдань. Програма КПРС вперше в марксистській літературі визначала конкретні терміни побудови комуністичного суспільства – через 20 років «у СРСР буде в основному збудовано комуністичне суспільство» [11, с. 23].

Що стосувалося найближчих перспектив скасування податків з населення, то це, на думку М. Хрущова, мало статися тоді, коли у держави з'являться можливості [12, с. 22]. А вже невдовзі, в резолюціях XXII з'їзду КПРС (1961 р.) зазначалося, що «неухильне зниження податків з населення являє собою об'єктивний процес відмирання податків в СРСР, який був сформульований ще в Програмі РКП (б), затвердженій на VIII з'їзді партії, де вказувалося, що в міру зростання соціалістичної економіки прибутковий податок переживе сам себе і покриття державних витрат буде спочивати на доходах соціалістичного господарства» [13, с.427].

Офіційна риторика того часу спрямовувала громадську думку в русло омріяного благополуччя та ідеалістичних уявлень про майбутні перспективи радянського суспільства. І тому багато хто всерйоз сприймав думку про побудову суспільства без податків. На самих різних рівнях висловлювалася думка щодо доцільності обмежитися внесенням до бюджету виключно податків і зборів із прибутків юридичних осіб (державних підприємств, об'єднань,

організацій), які повністю мають перекрити недоотримані суми податків із прибутків фізичних осіб. Дехто вважав, що податки з населення, і насамперед прибутковий податок з робітників і службовців, не мають під собою а ні політичного, а ні соціального ґрунту.

Такий стан речей з сучасних позицій, на думку А. Кабанова, виглядає досить реалістичним. Адже, по-перше, починаючи з 60-х років, система прибуткового оподаткування громадян значною мірою втратила свою роль як інструмента вилучення доходів. Її значення у забезпеченні принципу зрівняння дохідності різних категорій населення також постійно звужувалося. По-друге, розвиток системи суспільних фондів споживання монополізував функцію забезпечення соціальної стабільності в суспільстві, а прибутковий податок її практично втратив. По-третє, фіскальна значимість прибуткового обкладання постійно скорочувалася і була зведена до мінімуму. Її замінили централізована система нормування оплати праці та механізм відрахувань з прибутку та фонду оплати праці [14].

Під впливом подібних офіційних заяв, ідеологічних настанов та соціальних очікувань у 60-ті роки в СРСР з'являються наукові праці, автори яких обґрунтовують концепцію відмирання податків як явища, що є несумісним з новим форматом суспільних відносин. Назви робіт говорять самі за себе: «Держава без податків», «Суспільство без податків» і т. п. «Невдовзі той час, – стверджував автор однієї із названих робіт Д. Аллахвердян, – коли в нашій країні вперше в історії буде існувати держава без податків. Рішення про скасування податків з населення має величезне економічне і політичне значення. Це ще одне яскраве свідчення нездоланної життєвої сили соціалізму, його безперечна перевага над відживаючим свій вік капіталістичним ладом» [15]. Подібні міркування знаходимо й у роботі А. Акімова, який також переконував, що «у нас не буде податків – ні в місті, ні на селі. Це вирішив ХХІ з'їзд партії. «Закон про скасування прибуткового податку з робітників і службовців» уже діє... Слово «платник податків» відмирає в нашому радянському лексиконі. Ми переконані, що з часом це слово належатиме історії» [16].

Таким чином, переконуємося, що радянські керманічі ретельно готували відповідне наукове та суспільно-політичне підґрунтя для проведення безпрецедентної за всю радянську (і не тільки – авт.) історію акцію – скасування податків. Її ідеологічна значущість очевидна: радянське суспільство не повинне сумніватися у вірність обраного партією та урядом послідовного курсу на побудову «комуністичного раю», а увесь світ – у життєздатності і невичерпності потенціалу соціалістичного ладу.

Скасування податків з трудящих, як вважає Є. Жирнов, – це одна з волонтаристських ідей Микити Сергійовича Хрущова, який надавав цьому дійству великого політичного та ідеологічного значення. «Закон був прийнятий, однак він так і не запрацював. Спроба провалилася. Навіть в могутньому СРСР, в якому мізерні податки з мізерних зарплат не мали вирішального значення (податки з насе-

лення становили менше 8% державних доходів), не зміг обійтися без податків – їх так і не змогли скасувати. Початку закон замовчували, потім Хрущова зняли, а там вже й не до того було. Виявилося, що без податків навіть при соціалізмі не можна», – стверджує автор [5].

Дійсно, в період другої половини 50-х – початку 60-х років радянське керівництво, очолюване М. Хрущовим, продовжувало втягувати СРСР в ідеологічну естафету змагальності двох систем: капіталістичної та соціалістичної. Саме тоді широкої популярності набула ідея суто радянського походження – розбудова безподаткового суспільства. Для покриття державного дефіциту, який потенційно виник би внаслідок недоотримання коштів з податків фізичних осіб, передбачалося використати можливості соціалістичної економіки, і зокрема потенціал державних підприємств. Прибутки, отримані ними, підлягали централізованому перерозподілу і зараховувалися в централізовані грошові фонди. На державні підприємства, окрім податків, накладався обов'язок сплачувати й неподаткові платежі. Адже в умовах радянської дійсності виключалась ймовірність виникнення конфлікту між державою та окремим господарюючим суб'єктом щодо сплати податків.

Водночас цей період характеризувався частковою переорієнтацією податкової політики держави: 1) простежувалася тенденція спрощення існуючих фіскальних платежів; 2) чіткіше запрацювала стимулююча та розподільна функція податків; 3) ширше почала використовуватися система пільг і звільнень. Поряд з директивними методами управління, у механізмі яких податки виступали однією з ланок, відбувався перехід на форми, що стимулювали економічну активність господарюючих суб'єктів.

Подібні ініціативи абсолютно неприйнятні в сучасних умовах. Природа економічної кризи, в якій опинилася Україна, обумовлена в тому числі гострою й складною вирішуваною проблемою ухилення від сплати податків багатьма фізичними та юридичними особами, внаслідок чого відбувається скорочення дохідної частини бюджетів усіх рівнів та, відповідно, зростання бюджетного дефіциту; нерівність між добросовісними платниками і порушниками податкового законодавства, що не відповідає принципам ринкової конкуренції; порушення принципу соціальної справедливості, оскільки неплатники податків переносять податковий тягар на тих, хто відповідально виконує податкові зобов'язання [17].

Вирішення проблеми бюджетного дефіциту передбачає не лише збереження податків, але й розширення їхньої фінансової і соціальної ролі. Податки витіснили колишню систему планового розподілу прибутку соціалістичних підприємств, коли в бюджет вилучалася та її частина, що залишилася після формування виробничих фондів. Багатоманіття форм власності робить таку систему неефективною, оскільки вона не забезпечує дію принципу рівності всіх суб'єктів господарювання. Оподаткування прибутку позбавлене цього недоліку і не стримує можливості вільної ринкової конкуренції.

ЛІТЕРАТУРА

1. О сельскохозяйственном налоге : Закон СССР от 08 августа 1953 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.law7.ru/>
2. О подоходном налоге с колхозов : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 12 сентября 1957 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.law7.ru/>
3. О подоходном налоге с колхозов : Указ Президиума Верховного Совета СССР 18 декабря 1958 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.law7.ru/>
4. Хрущов М. С. Про контрольні цифри розвитку народного господарства СРСР на 1959-1965 роки : тези доп. тов. М. С. Хрущова на ХХІ з'їзді КПРС / М. С. Хрущов. – К. : Держполітвидав УРСР, 1958. – С. 51-52.
5. Жирнов Е. Существование налогов с населения не вызывается необходимостью / Е. Жирнов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kommersant.ru/doc/1361006>
6. Хрущев Н. С. В ближайшие годы догнать и перегнать Соединенные Штаты Америки по производству мяса, масла и молока на душу населения / Н. С. Хрущев. – М. : Госполитиздат, 1957. – С. 14-17.
7. Хрущев Н. С. Об отмене налогов с рабочих и служащих и других мероприятиях, направленных на повышение благосостояния Советского народа : доклад и заключительное слово на пятой сессии Верховного Совета СССР / Н. С. Хрущев. – М. : Изд-во политической литературы, 1960. – 94 с.

8. Об отмене налогов с заработной платы рабочих и служащих : Закон СССР от 07 мая 1960 года [Электронный ресурс] : Режим доступа : <http://base.consultant.ru/cons/>
9. 300 лет налоговых реформ в России [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://laweducation.ru/300-let-nalogovykh-reform-v-rossii-okonchanie.html#44>
10. Програма Комуністичної партії Радянського Союзу. Прийнята XXII з'їздом КПРС. – К. : Державне видавництво політичної літератури, 1962. – С. 124.
11. XXII съезд КПСС и вопросы идеологической работы: Материалы Всесоюзного совещания по вопросам идеологической работы 25-28 февраля 1961 года. – М., 1962. – С. 23.
12. Хрущев Н. С. Об отмене налога с рабочих и служащих и других мероприятиях, направленных на повышение благосостояния народа / Н. С. Хрущев. – М. : Госполитиздат, 1960. – С. 22.
13. КПРС в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК. 1898-1971. – Видання 8-е, доповн. і виправл. – К. : Політвидав України. – – Т. 8 (1959-1965). – 1981. – С. 427.
14. Кабанов А. А. Налоговая политика и налоговая идеология в эволюции государственно-правовой системы России с 1917 по 1992 гг. : (историко-правовой аспект) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук: спец. : 12.00.01 «Теория и история права и государства...» / А. А. Кабанов. – Санкт-Петербург, 2008. – 21 с.
15. Аллахвердян Д. А. Государство без налогов / Д. А. Аллахвердян. – М. : Знание, 1960. – 32 с.
16. Акимов А. Л. Общество без налогов / А. Л. Акимов. – Л. : Лениздат, 1961. – 96 с.
17. Сідельникова Л. П. Податкова система: [навч. осіб.] / Л. П. Сідельникова, Н. М. Костіна. – К. : «Видавництво ЛІРА-К», 2012. – 576 с.

УДК 35.078 (477)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТКИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

Ляшко О.Б.,
здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті автором розглядаються види адміністративних послуг у сфері містобудування, визначаються їх інформаційні та технологічні картки. Проаналізовано складові елементи технологічних карток платних адміністративних послуг у сфері містобудування.

Охарактеризовано порядок видачі будівельного паспорта, здійснюється уповноваженим органом містобудування та архітектури безпосередньо, через центри надання адміністративних послуг та / або через Єдиний державний портал адміністративних послуг. З'ясовано, що будівельний паспорт надається уповноваженим органом містобудування та архітектури на безоплатній основі протягом десяти робочих днів з дня надходження пакета документів.

Ключові слова: адміністративні послуги, містобудування, інформаційна картка, технологічна картка.

Ляшко О.Б. / ИНФОРМАЦИОННЫЕ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ КАРТЫ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ В СФЕРЕ ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В статье автором рассматриваются виды административных услуг в сфере градостроительства, определяются их информационные и технологические карты.

Охарактеризован порядок выдачи строительного паспорта, осуществляется уполномоченным органом градостроительства и архитектуры непосредственно, через центры предоставления административных услуг и/или через Единый государственный портал административных услуг. Выяснено, что строительный паспорт предоставляется уполномоченным органом градостроительства и архитектуры на безвозмездной основе в течение десяти рабочих дней со дня поступления пакета документов.

Ключевые слова: административные услуги, градостроительство, информационная карточка, технологическая карточка.

Lyashko O.B. / INFORMATION AND TECHNOLOGICAL CARDS OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN URBAN PLANNING / Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Ukraine

In this article the author discusses the types of administrative services in the field of urban development, determined by their information and technology cards. The necessity of improving the efficiency of administrative services in the field of urban development through the use of electronic services and Internet technologies.

Described the procedure for issuing building passport, the authorized body of planning and architecture directly through the centers of administrative services and / or the United State Portal administrative services. Found that building a passport provided by the authorized body of planning and architecture at no charge within ten working days of receipt of documents. The list of administrative services in the field of urban development, which are paid as follows: 1. Issuance of the license to carry out economic activities related to the creation of architectural objects 2. Issuing copy of the license to carry out economic activities related to the creation of architectural objects 3. Renewal of licenses for carrying out economic activities related to the creation of architectural objects 4. Issuance of duplicate license to carry out economic activities related to the creation of architectural objects 5. Issuance of a certificate in the case of commissioning of the completed project.

Analyzed the constituent elements routings paid administrative services in the field of urban development. Determined that the elements of technological maps of administrative services in the field of urban development, namely: 1) the registration statement (with a full package of documents) for the issuance of building passport with the customer's consent to the processing of personal data, and 2) determine whether the intent of land development requirements of the current planning documentation on local level, a detailed site plan, planning decisions horticultural projects and country partnerships, state building codes, standards and regulations, and 3) the production of building passport land development, and 4) building passport registration of land development and transmission of documents to the administrator permit center, 5) responsible officer 6) structural units responsible for the steps (action, decision), 7) timing of steps (actions, decisions). It conclusions about the need to optimize production in the provision of administrative services in this area.

Key words: administrative services, urban planning, information card, technology card.